

Testimoni: Lluís Montagut Rodríguez
Data de l'entrevista: 22 de setembre de 2006

Situació a casa. Records de la Guerra.

Jo no entenia res. Sabia que mon pare havia servit amb los *rojos*, perquè, clar, a casa no em podien dir que mon pare era "*teniente coronel del Ejército español*". A casa meua se passaven molt canutes. Sabia que mon pare havia servit "*con el Ejército rojo*", significava que mon pare era un assassí? No ho vaig entendre mai. Lo que sí que vaig saber és que mon pare estava represaliat. Va estar en un camp de concentració. Va tindre familiars morts per membres del bàndol nacional, com per exemple, el seu cosí germà, que era lo *Dandí*. Este senyor era sindicalista. No va ser un revolucionari en lo pla polític ni en lo pla d'escalar llocs. Lo que sí que, com a sindicalista, va organitzar alguna vaga o alguna moguda important, sobretot a nivell de funcionariat. I va tindre intervencions importants, com per exemple: en la tombada de les cases a la vora de la Catedral. Ara estan reivindicant la façana fluvial per quatre cases en molt mal estat que hi ha. Pos aquelles cases continuaven fins al palau Montagut. Lo carrer Santa Anna no existia. Per anar a Bitem o a Remolins, havies de passar davant de lo que després van ser escoles, i per tot Remolins, travessar-lo pel mig. I ell va ser un dels que va lluitar perquè aquelles cases fossin expropiades i tombades, per poder fer un carrer decent, per poder sortir amb los vehicles, i donar accés a una part de Tortosa que no en tenia.

Estes vagues, estes accions reivindicatives no li van donar molt bona premsa. Este xic era molt jove quan va esclatar la Guerra, i, com "*tantos otros*", va fotre el camp cap a França. Però, era acabat de casar, i, i quan van marxar, la dona se li va quedar aquí. Quan surt lo famós decret de Franco que: "*todo aquel que no tenga las manos manchadas de sangre*" etcètera, etcètera, que podia tornar. Pues ell va pensar: "*Jo no he matat ningú, per què no torno?*" I quan va tornar, en travessar la frontera, me'l pessiguen i li fan el "*juicio sumarísimo*".

Mon pare, quan se va acabar la Guerra, lo van agarrar com a tants altres soldats, i el van portar a lo que deien *"un campo de trabajadores"*. Mon pare es va quedar sense pare ni mare molt jovenet, i ma iaia, per poder subsistir, se va dedicar a un ofici molt desagradable, que era el de vestidora de morts. Una persona que fa este ofici entra a totes les cases: bones, dolentes, riques, de creients, no creients. Tothom se mor. Coneixia molta gent.

Bé, quan a mon pare el van agarrar, i se l'empportaven en un camió cap al camp de concentració, li quedava un sol cigarro, a la butxaca. Va desfer el cigarro i va apuntar en un llapis: *"si algú es troba este paperet, per favor, li diuen a fulanita de tal, de tal direcció, que em porten a tal camp de concentració"* I el va llançar. *Fulanita de tal*, era ma mare. I mira, quines coses: lo va deure trobar una persona bona que el va posar dins de un sobre. Mai vam saber qui era qui ho va fer. Lo va posar dins d'un sobre i el va enviar. I al rebre'l, ma mare lo primer que va fer, va parlar amb sa sogra i li va dir: *"Escolta, mira, que m'han enviat això..."* I ma iaia va començar a manejar fils, naturalment, de la gent que va veure més influent de la època. Va buscar avals, i va ser quan lo van soltar. Si no hagués sigut per un paperet de fumar, també hagués podrit terra.

Mon pare, a la Guerra, era del Centre Republicà, i era una persona que va fer guerra perquè li va tocar. No ens hem d'enganyar: a la guerra ningú hi va pel seu gust i caprici, hi van perquè els obliguen. I ell estava en zona roja i va anar-hi, a més, ell se sentia molt identificat amb lo bàndol republicà. Imagino que tampoc no li hagués sigut fàcil salvar-se.